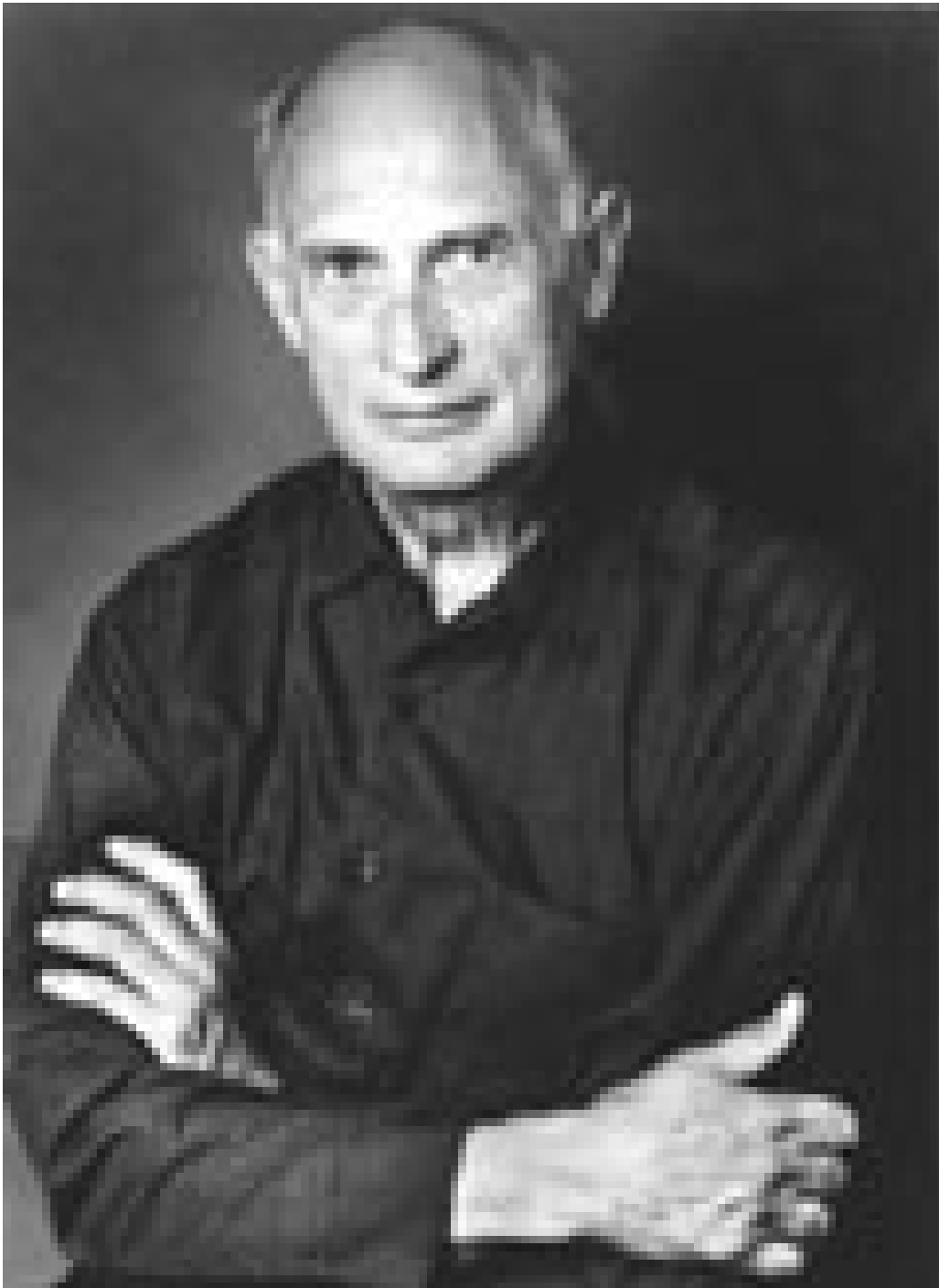

Kritisk roman om det moderne sykehus

HAR DU LEST?

Romanen *Babels hus* ble utgitt i 1978 og er skrevet av den svenske legen, sosialmedisineren og forfatteren P.C. Jersild (1). Utgivelsen av *Babels hus* og den påfølgende filmatiseringen av boken utløste en opphetet debatt om helsevesenet i Sverige. Jersild skrev romanen som en kritisk replikk til helsepolitikken i Sverige.

Beretningen om den 76 år gamle pensjonisten Primus Svensson er innfallsporten til Jersilds skildring av det moderne sykehus. Primus blir innlagt ved Enskede sykehus i Stockholm, først med hjerteinfarkt og dernest med pancreascancer. Den idealistiske medisinstudenten Martina Bosson er romanens kritiske røst. Jersild beskriver sykehuset som et "babelsk tårn" preget av intriger, maktbruk, og konflikter mellom personer og personalgrupper. I dette systemet er pasienter og personalet fremmedgjorte for hverandre. Hvorfor blir det slik? Noe av svaret er å finne i selve de

arkitektoniske rammene rundt behandlingen og omsorgen av de syke. I tråd med tidsånden er sykehuset bygd med fabrikk og samlebåndet som forbilde. Bygningsmassen er i seg selv med på å splitte pasienten opp i organer og sykdomskategorier. For det andre bidrar selve organiseringen av pasientbehandlingen og personalet til at man mister helhets- og gangsynet. Endelig bærer legene selv et særskilt ansvar ved å sette egne interesser og profesjonens makt over et konstruktivt samarbeid med andre yrkesgrupper.

Jersilds anliggende i *Babels hus* er å gi en kritisk skildring av det moderne sykehusmaskineriet. Dette skiller romanen fra klassiske sykehusberetninger som f.eks. *Trollfjellet* (1924) av Thomas Mann og *Kreftavdelingen* (1968) av Alexander Solzjenitsyn. I disse romanene kommer skildringen av hovedpersonene og de politiske spenningene i forgrunnen. Med *Babels hus* ønsker Jersild å ta til orde for en ny og annerledes organisering og styring av virksomheten i moderne sykehus, samtidig som han peker mot primærhelsetjenesten som det sted hvor mange av folks helseproblemer best kan håndteres.

Det er nå snart 25 år siden *Babels hus* ble utgitt. Rent litterært er romanen en relativt konvensjonell tekst. Bokens tematikk, dens kritiske synsvinkel og mangfoldet av innsiktsfulle skildringer gjør at jeg mener den fortsatt er leseverdige og aktuell.

Jan C.Frich

Nevrologisk avdeling

Ullevål universitetssykehus

LITTERATUR

1. Frich JC. P.C. Jersild: En engasjert litterær etiker. Tidsskr Nor Lægeforen 1994; 114: 3662 – 3.

Publisert: 10. april 2002. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 23. juni 2026.